

Miao (aa-hmao) / Y⁻ 'ɔ" Ad Hmaob

latinisatsioon: *pinyin*

I. Põhimärgid

1	ɟ	b	10	ɬ'	tr	19	ɟ	gh	28	ɟ	sh,x ^B
2	ɟ'	p	11	ɕ	n	20	ɟ'	kh	29	R	r ^C
3	ɔ	m	12	'ɕ	hn	21	ɕ	ngg	30	ʈ	z
4	'ɔ	hm	13	L	l	22	'ɕ	hngg	31	ʈ'	c
5	ɣ	f	14	ɓ	hl	23	ɟ	h	32	S	s
6	V	v	15	Δ	dl	24	l	hx	33	ʒ	ř ^D
7	T	d	16	Δ'	tl	25	l'	hx' ^A	34	ʌ	y
8	T'	t	17	ɟ	g	26	ɕ	zh,j ^B	35	U	w ^C
9	ɬ	dr	18	ɟ'	k	27	ɕ'	ch,q ^B	36	Y	, ^E

^A Tavavariandis lihtsalt *hx*.

^B Teine variant juhul, kui järgneb *i* (sh *i*-ga diftong)

^C Kasutusel hiina laenudes.

^D Tavavariandis lihtsalt *r*.

^E Tavavariandis jääb märkimata.

Märkus. Tähestikku arvatakse ka silbialgused Cɟ nz, Cɟ' nc, Cɕ nzh/nj, Cɕ' nch/nq, Cɟ ng, Cɟ' nk, CT nd, CT' nt, Cɬ ndr, Cɬ' ntr, Cl ngh, Cl' nkh, CΔ ndl, CΔ' ntl.

II. Silbilõpud (ɟ märgib mis tahes konsonanti)

1	ɟ ⁿ	i	10	ɟ ^p	yu	19	ɟ ^ʃ	iang	28	ɟ ^{ne}	ing ^B
2	ɟ ^r	a	11	ɟ ^{nc}	iê ^A	20	ɟ ^u	âi ^A	29	ɟ ^{uo}	uo ^B
3	ɟ ^o	o	12	ɟ ⁿ	ia	21	ɟ ⁱ	ai	30	ɟ ^{oe}	ong ^B
4	ɟ ^u	u	13	ɟ ^{no}	io	22	ɟ ⁿ	iai	31	ɟ ^{uo}	ui ^{AB}
5	ɟ ^p	e	14	ɟ ^u	iu	23	ɟ ^u	ao	32	ɟ ^{u-}	ua ^B
6	ɟ ^p	w	15	ɟ ^{np}	iŵ ^A	24	ɟ ^m	iao	33	ɟ ^u	ui ^B
7	ɟ ^ʃ	ang	16	ɟ ^ʃ	eu	25	ɟ ^r	ie			
8	ɟ ^r	î ^A	17	ɟ ^{nc}	ieu	26	ɟ ^ε	en ^B			
9	ɟ ⁿ	yû ^A	18	ɟ ^{nb}	iw	27	ɟ ^z	an ^B			

^A Tavavariandis ilma diakriitikuta: *i, yu, ie, iw, ai, ui*.

^B Kasutusel hiina laenudes.

Hääldus

ai [ai], **âi** [ei], **ang** [au], **ao** [au], **b** [p], **c** [ts^h], **ch** [tʂ^h], **d** [t], **dl** [tl], **dr** [tʰ], **e** [ə], **eu** [œj, œy], **g** [k], **gh** [q, ɕ], **hm** [m̥], **hn** [n̥], **hng** [ŋ̊], **hx** [ɣ], **hx'** [χ], **î** [ɣ], **ie** [ie], **iê** [ie], **j** [tɕ], **k** [k^h], **kh** [q^h], **ngg** [ŋ], **p** [p^h], **q** [tɕ^h], **r** [ʒ], **ř** [z], **sh** [ʂ], **t** [t^h], **tl** [t^hl], **tr** [t^hʰ], **-w** [w], **x** [ɕ], **y** [z]/[j], **-yu** [y], **-yû** [ɿ], **z** [ts], **zh** [tʂ], ' [ʔ].

Toonid

Miao e Pollardi kirjas eristatakse nelja tooni, mida tähistatakse silbilõpu suhtelise positsiooniga põhitähe suhtes, vrd silbi *bi* eri positsioone: ǀ[̇] *bid* /55/, ǀ[̇] *bid~bit* /55,33/, ǀ[̇] *bix* /35/, ǀ[̇] *bis~bif~bik* /31,11,22/. *Pinyin*'i versioonis tähistab tooni konsonant silbi lõpus: **1.** *-d* /55/, **2.** *-b* /53/, **3.** *-t* /33/, **4.** *-x* /35/, **5.** *-k* /22/, **6.** *-s* /31/, **7.** *-l* /23/, **8.** *-f* /11/. Miao kirja ja *pinyin*'i toonivastavused ei ole üksühesed. Tooni märkimist miao kirjas on reformitud 1988, kinnistades igale toonile kindla märgi, mis lisatakse vokaallõpu järele (sulgudes *pinyin*'i vaste): 3 (=b), T (=x), M (=l), Γ (=t), S (=s), L (=k), t (=f), märgita (=d).

Märkused

1. Miao keeli kirjutatakse tänapäeval mitmes kirjas. Aa-hmao keelt (Y' 'D" Lu *Ad Hmaob lul*, hmd) kirjutatakse miao (Pollardi) kirjas, selle kõrval ka *pinyin*'i versioonis. Miao kiri on kohandatud ka nt jii keelte hulka kuuluva nasu keele (C- S^u ǀ[̇] *Nasupo**, ywq) jaoks ning lisu keele ühe haru, lipo keele (lpɔ) jaoks. Väljaspool Hiinat on miao e hmongi keelte kirjutamiseks ladina tähestiku kõrval kasutatud ka phahau-hmongi kirja.
2. Miao kirjas jäetakse silpide vahele tühikud. Ladina kirjas võib talitada niisamuti või ühendada ühe sõna silbid sidekriipsuga.

Allikad

1. *Songs and Stories and a Glossary of Phrases of the Hua Miao of South West China*. Collected and translated by R. Keith Parsons and P. Kenneth Parsons. University of Southampton. <http://www.archives.ecs.soton.ac.uk/miao/>, 2012-10-18.
2. Peter T. Daniels, *The Invention of Writing: The Pollard script*. — The World's Writing Systems. Oxford University Press 1996, p. 580–581.
3. *Miao writing system*. — Florian Coulmas, The Blackwell Encyclopedia of Writing Systems. Blackwell Publishing 1999, p. 338–341.
4. *Pollard Miao alphabet*. — Omniglot, <http://www.omniglot.com/writing/pollardmiao.htm>, 2012-10-19.
5. Proposal for encoding the Miao script. <http://std.dkuug.dk/jtc1/sc2/wg2/docs/n3669.pdf> (2009), 2012-10-19.
6. John Jenkins, Proposal to add Pollard to Unicode/ISO-IEC 10646. <http://www.unicode.org/pending/proposals/Pollard.pdf> (1997), 2012-10-19.